

GÖRÜŞ / OPINION

Arabulucu Olarak Şehir Plancısı

*City Planner as a Mediator*id **Metin Şenbil**

Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Ankara

1. Giriş

1.2. Arka Plan Resmi

Türkiye'nin kentleşme tarihi, sağlık temelli şehircilik anlayışlarından modernist planlama pratiklerine, ardından da halkın kendi çözümlerini geliştirdiği geçeköndü üretim süreçlerine kadar birçok evreyi içermektedir. Kentleşmenin bu çok katmanlı yapısı, Türkiye'nin benzeri olmayan bir hızda kentli nüfus oranını yüzde 20'lerden yüzde 80'lere taşımasını sağlamıştır. Bu dönemde tecrübe ettiğimiz kentleşme sürecinde, kırsal bölgelerden kente doğru yaşanan hızlı nüfus göçü, kentlerin fiziki yapısı üzerinde büyük baskılar oluşturmuş; plansız büyüme, ulaşım altyapısındaki yetersizlikler, konut stokunun niteliği, çevresel tehditler ve sosyal ayrışma gibi sorunlar kentsel yaşam kalitesinde olumsuzluklara neden olmuştur.

Artık kentleşme sürecimiz, kırsal kesimden kente göçün yön verdiği bir nüfus hareketinden çıkarak, kent içi yer değiştirmeler, rant baskıları, altyapı yatırımları, ulaşım projeleri ve büyük ölçekli kentsel projelerin tetiklediği dönüşüm süreçleriyle açıklanabilir hâle gelmiştir. Kentsel alanlar, yalnızca fiziksel büyümenin değil, aynı zamanda işlevsel, sosyal ve kültürel dönüşüm süreçlerini de içermektedir. Yenileme, dönüşüm, soylulaştırma, mekânsal ayrışma, merkezi iş alanlarının yer değiştirmesi, çok merkezli kentsel yapıların oluşması gibi eğilimler bu yeni evrenin temel dinamikleri arasında yer almaktadır. Öte yandan bu dönüşümün geçmişe kıyasla daha “planlı” olduğu sıkça ifade edilse de süreci ve sonuçları açısından tartışmalıdır. Zira mezkur kentleşme süreci “klasik” planlama araçlarıyla ve müdahalesiyle kontrol edilemeyecek kadar karmaşık bir yapı arz etmektedir.

Yeni bağlamında planlama kurumunun (3194 sayılı Kanun ve yönetmelikleri) karşılaştığı en büyük zorluklardan biri, toplumun kendi dinamikleriyle şekillendirdiği kentsel mekânlara müdahale etme biçiminin belirlenmesidir. Toplumun “self-organizing” yani kendiliğinden örgütlenen bir yapı olarak mekân üretimindeki rolü, plancıların görev ve sorumluluklarını yeniden düşünmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu süreci yalnızca sorunlar üretmiş bir dönem olarak görmektense, halkın kendi imkânlarıyla geliştirdiği çözüm yollarının da birer bilgi ve deneyim alanı olduğunu kabul etmek gerekir.

Ne var ki, mevcut planlama işleyişi, bu ihtiyaca yanıt veremekte yetersiz kalmaktadır. Planlar çoğunlukla teknik belgelerle sınırlı, bürokratik süreçlerle çevrili ve katılım kanalları daraltılmış bir çerçevede yürütülmektedir. Oysa planlama, yalnızca fiziksel mekânı kurgulamak değil; aynı zamanda toplumsal, ekonomik ve siyasal aktörler arasındaki ilişkileri dengelemeyi de gerektirir. Bu bağlamda plancıların üstlenebileceği yeni roller ve araçlar, planlamayı daha işlevsel hâle getirme potansiyeline sahiptir. Bu rollerin ve araçların üst sıralarında arabulucu olarak şehir plancısı, şehir plancısını da içine alabilecek arabuluculuk kurumu gelmektedir.

2. Arabulucu Olarak Plancı

Mekânsal planlar ve projeler (yenileme, soylulaştırma, dönüşüm projeleri, ulaşım altyapı projeleri vb.) yanı sıra imar düzenlemeleri, çok sayıda paydaşın çatışan çıkarlarını içermektedir. Yatırımcılar, belediye, mülk sahipleri, semt/mahalle sakinleri, sivil toplum kuruluşları ve zaman zaman meslek odaları gibi farklı aktörler arasında sıkça yaşanan anlaşmazlıklar,

Geliş tarihi: 10.04.2025 Kabul tarihi: 10.04.2025

Online yayımlanma tarihi: 11.07.2025

İletişim: Metin Şenbil

e-posta: senbil@gazi.edu.tr

TMMOB
Şehir Plancıları Odası

OPEN ACCESS This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

kentsel karar alma süreçlerini kolayca tıkanma noktasına getirebilmektedir. Bu çok aktörlü yapı, planlama sürecini teknik bir mesele olmaktan çıkarıp, aynı zamanda siyasal ve sosyal bir süreç olarak yeniden tanımlamıştır.

İşte bu noktada şehir plancıları, yalnızca teknik uzmanlar değildir; aynı zamanda iletişimci, kolaylaştırıcı, arabulucu ve müzakereci rollerini de üstlenmek durumundadırlar. Diğer bir deyişle plancı, farklı aktörler arasında güven tesis eden, bilgi eşitsizliklerini gideren, çatışma ortamında tarafların seslerini duyurabildiği bir diyalog zemini oluşturan ve kapsayıcı çözümler geliştiren bir diyalog yöneticisidir. Bu rol, planlamanın teknik boyutunu sosyal süreçlerle bütünleştirerek, plancıların kent üzerindeki etkilerini artırma potansiyeli de taşımaktadır.

Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları, taraflar arasındaki ilişkilerde etkili bir yöntem olarak tanımlanabilir. Bu yöntemlerin yükselişi, esasen 20. yüzyılın son çeyreğinden itibaren dünyada yönetim anlayışında yaşanan değişimle doğrudan ilişkilidir. Yukarıdan aşağıya kurgulanmış geleneksel kamu yönetimi modellerinden yatay örgütlenmeleri esas alan katılımcı ve çok aktörlü yönetim sistemlerine geçiş, yalnızca yönetsel bir reform değil, aynı zamanda toplumun karar süreçlerine katılım hakkını talep etmesinin bir sonucudur. 1980'lerden itibaren neoliberal politikaların da etkisiyle, merkezîyetçi planlama anlayışının yerini daha esnek, yerel düzeyde şekillenen ve paydaş katılımına açık planlama pratikleri almaya başlamıştır. Bu dönüşüm, planlama belgelerinin üretiminin yanı sıra uygulama süreçlerinde de çok aktörlü iş birliği modellerini zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda alternatif çözüm yöntemleri, özellikle planlama, imar uygulamaları ve büyük ölçekli kentsel projelerde yaşanan tıkanıklıklara karşı daha işlevsel bir zemin sunmakta; farklı çıkar gruplarının bir araya gelerek müzakere yürütebileceği demokratik alan oluşturmaktadır. Katılımcı yönetim yapıları, yalnızca teknik verimlilik açısından değil, meşruiyet ve toplumsal uyum açısından da önemli avantajlar taşımaktadır.

Klasik yargı süreçlerinin çoğu zaman yavaş işlemesi, dava süreçlerinin maliyetli olması ve çoğunlukla kalıcı bir uzlaşma üretmekten uzak kalması, özellikle şehir planlama gibi teknik uzmanlık gerektiren, aynı zamanda çok sayıda paydaşı içeren bir alanda, daha belirgin bir şekilde hissedilmektedir. Türkiye'de özellikle idari yargı sisteminin işleyişi, bilirkişi raporlarına dayalı karar verme pratiğiyle, planlama ve şehircilik gibi teknik uzmanlık gerektiren alanlarda önemli sorunlar doğurabilmektedir. Mevzuat ile belirlenmiş planlama ilkelerine sıkı sıkıya bağlı bilirkişilik kurumu, çoğu zaman modern şehircilik biliminden mülahazalarla şehircilik ilkelerini göz ardı etmek durumunda kalmakta, uzun süren temyiz süreçleri de önemli kayıplara neden olmaktadır.

Dahası, yargı kararlarının içtihat oluşturarak yeni gelişen şehircilik yaklaşımlarının ve güncel planlama kuramlarının

uygulanmasını sınırlandırması gibi bir risk de bulunmaktadır. Bu durum, şehir plancılarının mesleki inisiyatif alanlarını daraltmakta ve yenilikçi çözüm önerilerinin hayata geçirilmesini de zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda, arabuluculuk gibi alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri yalnızca dava yükünü hafifletmekle kalmamakta, aynı zamanda planlamada sıklıkla karşılaşılan yapısal tıkanıklıkları aşmak adına yeni fırsatlar da sunmaktadır.

İşte bu koşullarda arabuluculuk, teknik bilgi ile toplumsal beklentileri buluşturabilen, paydaşlar arasında karşılıklı anlayışı ve güveni pekiştirebilen, her şeyden önemlisi planlama süreçlerine toplumsal meşruiyet kazandırabilen bir platform işlevi görebilir. Bu tür yöntemler, yalnızca çatışmaları çözmekle sınırlı kalmaz; kentleşme süreçlerinde farklı değer sistemlerini görünür kılma, taraflar arasında diyalogu güçlendirme ve kentsel mekânı birlikte inşa etme kültürünü teşvik etme potansiyelini de içermektedir. Dolayısıyla, şehir plancılarının yapılacak arabuluculuk hem işlevsellik hem de uzlaşma odaklı yaklaşımları sayesinde planlamanın teknik boyutunu toplumsal katılımı bütünleştiren etkili bir araç hâline gelebilir.

Bu bağlamda arabuluculuk, hızlı ve pratik bir çözüm yöntemi olmasının yanında, planlamanın politik doğasını daha kapsayıcı, şeffaf ve etkileşimli hâle getiren kurumsal bir inovasyon olarak da değerlendirilmelidir. Dolayısıyla arabuluculuk, toplumsal uzlaşmayı mümkün kılarken aynı zamanda plancıların sosyal iletişim becerilerini geliştirmekte, onları daha kapsayıcı ve çözüm odaklı profesyoneller hâline getirmektedir. Şehir plancılarının bu süreçlerde eğitilmesi, çatışma yönetimi, iletişim teknikleri ve topluluk temelli planlama (*community-based planning*) konularında donatılması ve yasal olarak yetkilendirilmesi, yalnızca çözüm süreçlerini kolaylaştırmakla kalmaz; mesleki etkilerini artırır, plancıların karar alma süreçlerindeki etkinliklerini ve toplumsal meşruiyetlerini güçlendirir.

Arabuluculuğun planlama ve imar düzenlemelerindeki anlaşmazlıklarda dava süreçlerine kıyasla daha az maliyetli, daha hızlı ve daha kalıcı çözümler sunduğunu gösteren çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Özellikle 1970'li yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'nde planlama süreçlerinde yaşanan tıkanıklıklara yanıt olarak geliştirilen arabuluculuk yöntemleri, kısa sürede Avrupa'da da benimsenmiş ve kentsel planlama pratiğine entegre edilmiştir (Susskind ve Cruikshank, 1987; Forester, 1999). Bu tarihsel gelişim, planlamada yalnızca teknik yeterliliğin değil, aynı zamanda sosyal uzlaş, yönetim ve katılım kavramlarının da ön plana çıktığını göstermektedir.

Forester (1999), şehir plancısının sadece analiz yapan bir teknisyen değil, etik sorumluluk taşıyan, aktörler arası diyalogu kolaylaştıran bir stratejik arabulucu da olduğunu ileri sürmektedir. Karmaşık karar ortamlarında plancı yalnızca bir tasarımcı değil, aynı zamanda kamusal alanı düzenleyen ve müzakere süreçlerini yöneten bir "diyalog mühendisi" işlevi de görmek-

tedir. Bu çerçevede çatışan çıkarlar arasında köprü kuran, teknik bilgi ile toplumsal değerleri bütünleştirebilen, eşitsizlikleri azaltmaya ve temsili adil olmasına katkı sunabilen kolaylaştırıcı rolüyle şehir plancısı öne çıkmaktadır. Özellikle gelişen planlama paradigmalarında, plancının meşruiyeti, yalnızca mesleki uzmanlığına değil, toplumsal süreçleri okuyabilme ve aktörleri anlamlı bir diyaloga davet edebilme kapasitesine de bağlıdır (Forester, 1999; Susskind ve Ozawa, 1984).

Dolayısıyla karar alma süreçlerinde yaşanan çatışmaların tarafsız, donanımlı ve kapsayıcı bir planlama aktörü tarafından yönetilmesi daha kalıcı çözümler sağlayabilir. Şehir plancısının bu yeni konumu, mesleki yetkinliğinin yanı sıra toplumsal meşruiyet ve uzlaşma üretme kapasitesini de yeniden tanımlamaktadır. Benzer şekilde, Condliffe (2008), adalet algısının yüksek olduğu, tarafların sürece aktif olarak dahil edildiği ve kendi çözüm yollarını birlikte inşa edebildikleri modellerin, daha kalıcı ve sürdürülebilir sonuçlar doğurduğunu vurgulamaktadır. Bu durumda şehir plancısı, mekânsal kararlar alan bir teknik uzman olmasının ötesinde, kent hakkını, toplumsal adaleti ve mekânsal sürdürülebilirliği birlikte inşa eden bir stratejik aktöre dönüşmektedir.

Planlama sistemleri esnek hâle getirildiğinde, yatırımcılar ile kamu idaresi arasında müzakere zemini güçlenmekte, süreçler karşılıklı güvene dayalı bir biçimde yürütülebilmektedir (Holsen, 2020). Bu durum, geleneksel olarak yukarıdan aşağıya işleyen ve genellikle plan kararlarına indirgenen planlama sistemlerinin, artık çok aktörlü, katılımcı ve karşılıklı müzakereye dayalı süreçlere evrilmesiyle ilgilidir. Esnek planlama yaklaşımları, yalnızca düzenleyici araçların çeşitlenmesini değil; aynı zamanda süreci yönlendiren aktörlerin rol tanımlarının da dönüşmesini zorunlu kılmaktadır. Süreci yönlendiren şehir plancılarının konumu da teknik danışmandan çok müzakereci bir uzmana doğru evrilmektedir.

Plancı bu noktada sadece bilgi üretmez; bilgiyi aktörler arasında dolaşıma sokarak anlam yaratır ve taraflar arası diyalogun sağlıklı bir biçimde işlenmesini temin eder. Plancı, arabulucu bir rol üstlendiğinde teknik çözümler üretmekle kalmaz; aynı zamanda kamusal alandaki güç dengesizliklerini tanır, sesini duyuramayan gruplara alan açar ve bu yolla adaletin mekâna yansımaya katkı sunar. Condliffe'in (2008) ortaya koyduğu üzere, bu rol, uzlaşma kültürünün inşası ve uzun vadeli toplumsal ilişkilerin kurulması açısından kritik önemdedir. Dolayısıyla şehir plancısının arabulucu kimliği, modern planlama sistemlerinin işlevselliği ve meşruiyeti açısından vazgeçilmez bir unsur hâline gelmektedir.

Bu bağlamda şehir plancısı, planlama belgelerini hazırlayan bir teknik uzman değil; farklı çıkar gruplarını aynı masa etrafında toplayabilen, taraflar arasında diyalog kurabilen, eşitsizlikleri tanıyıp çözümlerebilen bir arabulucuya dönüşmektedir. Forester'ın (1999) da vurguladığı üzere, böyle bir

plancı, toplumsal güvenin inşasına katkıda bulunan, farklı bilgi türlerini anlamlandırabilen ve kamusal tartışma ortamını yönlendirebilen bir "deliberatif uygulayıcıdır". Bu yaklaşım, yalnızca planlama süreçlerinin çıktısını değil, aynı zamanda bu süreçlerin nasıl yürütüldüğünü de yeniden düşünmemizi gerekli kılmaktadır.

Dolayısıyla;

1. *Yasal olarak arabuluculuk kapasitesiyle donatılmış şehir plancıları*, çatışmaları yöneten olmakla birlikte, farklı bakış açılarını tanıyan ve uzlaşmaya zemin hazırlayan birer demokratik aktör olarak da ön plana çıkmaktadırlar (Condliffe, 2008). Özellikle imar haklarının transferi gibi esnek planlama araçlarının hayata geçirilmesinde ve karar alma süreçlerinde toplumsal aktörlerin sesi olabilecek yapıların ortaya çıkması kritik önemdedir. Bu bağlamda, süreci yönlendiren profesyonellerin rolü kritik hâle gelmekte; empati kurma, aktif dinleme, kültürel duyarlılık ve adil temsil gibi beceriler, teknik bilgi kadar önem kazanmaktadır.
2. *Yasal olarak arabuluculuk kapasitesiyle donatılmış şehir plancıları*, kent yönetiminin demokratikleşmesine katkı sağlarken; aynı zamanda karar süreçlerinde etkinliği, toplumsal meşruiyeti ve adalet duygusunu güçlendiren birer aktör hâline de gelmektedirler. Benzer şekilde adalet algısının yüksek olduğu, tarafların kendini sürecin içinde gördüğü arabuluculuk modelleri, daha hızlı ve kalıcı uzlaşma sağlamanın yanı sıra uzun vadeli güven ilişkileri kurulmasına da olanak tanımaktadır. Şehir plancısı, bu süreçlerin merkezine yerleştirilerek yalnızca mekânsal kararlar alan bir uzman değil; aynı zamanda kent hakkını, toplumsal adaleti ve mekânsal sürdürülebilirliği birlikte inşa eden bir stratejik aktöre dönüşebilir.

3. Sonuç

Türkiye'de hızla dönüşen kentsel yapılar, fiziksel müdahalelerle değil, sosyal, hukuki ve yönetimsel yaklaşımlarla da ele alınması gereken karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu dönüşüm, beraberinde kentsel yenileme, dönüşüm, soylulaştırma, mülkiyet ihtilafları, imar hakları tartışmaları ve kamu yararı ile bireysel çıkarlar arasında ortaya çıkan gerilimler gibi birçok ihtilafı da gündeme getirmektedir. Planlama sisteminin teknik sınırlarının ötesine geçerek, karar alma süreçlerine katılımı ve uzlaşmayı önceleyen modellerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, şehir plancısının yalnızca teknik bir uzman değil; aynı zamanda uyumsuzluk çözüm süreçlerinde aktif rol alan, arabuluculuk kapasitesine sahip bir aktör olarak tanınması büyük önem taşımaktadır.

Özellikle idari yargının işleyişi, planlama alanında yaşanan uyumsuzluklarda etkili ve zamanında çözüm üretmekte yetersiz kalabilmektedir. Bilirkişilik kurumunun sınırlı bilimsel esneklik göstermesi, modern şehircilik yaklaşımlarına uzak

kalması ve yargı kararlarının içtihat oluşturma potansiyeliyle plancıların yaratıcı çözüm üretimini sınırlandırması, mevcut sistemin dönüşüm ihtiyacını daha da belirgin kılmaktadır. Arabuluculuk bu noktada, hem yargı yükünü hafifletici etkisi hem de uzlaşmacı niteliğiyle, şehir plancısının elindeki etkili bir araç olarak öne çıkmaktadır.

Arabuluculuk yalnızca özel hukuk uyuşmazlıklarında değil, kamu yararının doğrudan etkilendiği planlama gibi alanlarda da uygulanabilirliği olan bir yöntemdir (Salih, 2022). Özellikle idari uyuşmazlıkların çözümünde arabuluculuk, klasik yargısal yöntemlerin yerine değil, tamamlayıcı olarak düşünüldüğünde, kamu ile birey arasındaki ilişkilerde de daha uzlaşmacı bir yönetim zemini sunabilir. Bu durum, iyi idare ilkesinin gereği olarak idarenin daha duyarlı, katılımcı ve hakkaniyete uygun kararlar üretmesini sağlayabilir (Canbolat, 2013).

Aynı zamanda, arabuluculuk sürecinin gönüllülük, gizlilik, tarafsızlık ve eşitlik gibi temel ilkeleri (Kekeç, 2010), şehir plancısının sosyal adalet, toplumsal uyum ve mekânsal sürdürülebilirlik gibi kavramlarla birlikte çalışmasını mümkün kılmaktadır. Arabuluculuk süreci, sadece bir uyuşmazlık çözümü mekanizması değil, aynı zamanda kentlerin çok aktörlü yapısında uzlaşma kültürünün yaygınlaştırılmasına yönelik bir demokratikleşme aracı olarak da değerlendirilebilir.

Bu nedenle, şehir plancısının mesleki eğitiminde arabuluculuk becerilerine yer verilmesi, mevzuat düzeyinde plancıların bu rolleri üstlenebilecek biçimde yetkilendirilmesi ve arabuluculuk süreçlerine aktif biçimde entegre edilmesi, planlama süreçlerinin kalitesini artırmakla birlikte, kentlerin daha adil, dirençli ve yaşanabilir olmasına da önemli katkılar sağlayacaktır. Özellikle 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu ile 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun getirdiği barışçıl çözüm anlayışları göz önünde bulundurulduğunda, arabuluculuğun yalnızca özel hukuk alanında değil, kamu yararı içeren kentsel müdahale süreçlerinde de kullanılabilirliği önem kazanmaktadır.

Kentsel dönüşüm, yenileme ve soylulaştırma gibi müdahaleler, genellikle kamu gücü ile bireysel çıkarların karşı karşıya geldiği, mülkiyet hakkı, kamulaştırma, plan değişikliği ve kullanım hakkı gibi mekân temelli uyuşmazlıkların yoğunlaştığı alanlardır. Bu tür süreçler teknik düzenlemelerin ötesinde derin toplumsal etkiler ve hak temelli tartışmalar da içerir. Bu nedenle ortaya çıkan çatışmaların yönetimi, salt hukuki yorumlar ya da mühendislik çözümleriyle sınırlandırılmaz.

Bu noktada, şehir plancısının yalnızca imar planları hazırlayan bir teknokrat değil, kamusal yarar ile bireysel haklar arasında denge kurabilen, farklı taraflar arasında iletişimi ve güveni tesis edebilen bir arabulucu olarak tanımlanması gerekmektedir. Bu rol, plancının sahip olması gereken yetkinlikleri genişletmekte; iletişim, uzlaştırma, empati ve müzakere gibi sosyal becerileri de zorunlu kılmaktadır. Plancı, bu

yeni kimliğiyle sadece mekân üretimiyle değil; aynı zamanda karar süreçlerinin adil, kapsayıcı ve sürdürülebilir biçimde ilerlemesiyle de doğrudan ilişkilidir. Özellikle katılımcı planlama ilkeleri doğrultusunda şekillenen çağdaş planlama anlayışı, plancıya arabuluculuk ve diyalog yönetimi gibi görevleri de yüklemekte; bu da plancının toplumsal meşruiyetini ve etkinliğini artırmaktadır.

Yasal olarak arabuluculuk kapasitesiyle donatılmış şehir plancısı, teknik çözüm önerileri geliştirmekle kalmayarak, kamu yararını bireysel haklarla dengeleyen, idari kararların toplumsal meşruiyetini artıran ve kentteki çok aktörlü yapıyı uyumlaştıran stratejik bir figür olarak öne çıkar. Şehir plancısı bu rolüyle, uyuşmazlıkların çözümünde yalnızca teknik veri ve mevzuat hükümleriyle değil; aynı zamanda taraflar arası güven tesis eden, süreci şeffaflık ve eşitlik ilkeleriyle yürütebilen, toplumsal uzlaşmaya katkı sunan bir kolaylaştırıcı olarak hareket eder.

Bu bağlamda plancı, imar uygulamaları, plan değişiklikleri, kamulaştırma ve dönüşüm projeleri gibi ihtilaflı alanlarda; hem hukuki hem sosyal boyutları değerlendirebilen bir uzman olarak, tarafların görüşlerini dengede tutan, hak temelli yaklaşımı ön planda tutan bir müzakere platformu oluşturabilir. Böylece yalnızca mekânsal stratejilerin oluşturulmasında değil, bu stratejilerin toplumsal kabulünü sağlayacak diyalog süreçlerinin tasarımı da aktif bir sorumluluk üstlenir. Düşüncemiz odur ki, arabuluculuk yetkinliğine ve kapasitesine sahip şehir plancıları, hem yerel düzeyde hem de merkezi otoriteler nezdinde farklı aktörleri bir araya getirerek, toplumsal meşruiyeti yüksek, uygulanabilir ve sürdürülebilir mekânsal stratejilerin mimarları olacaklardır.

Conflict of interest: The authors declare that there are no financial or personal conflicts of interest related to this study.

Funding and support: No financial support was received for the conduct or publication of this research.

Use of artificial intelligence (AI): No AI-based writing or editing tools were used at any stage of this study.

Peer-review: The manuscript has been revised in accordance with the editors' comments.

Çıkar çatışması: Yazarların bu çalışmayla bağlantılı finansal ya da kişisel herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansman ve destek: Bu araştırmanın yürütülmesi ve yayımlanması sürecinde herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Yapay zekâ kullanımı: Bu çalışmanın herhangi bir aşamasında yapay zekâ tabanlı yazım ya da düzenleme araçları kullanılmamıştır.

Hakem değerlendirmesi: Yazı, editör görüşleri doğrultusunda gözden geçirilmiştir.

Kaynaklar

- Canbolat, T. (2013). 6356 sayılı kanunda barışçıl çözüm yolu olarak arabuluculuk. *Çalışma ve Toplum*, 4(39), 247–274.
- Condliffe, P. (2008). *Conflict management: A practical guide* (3rd ed.). LexisNexis Butterworths.
- Forester, J. (1999). *The deliberative practitioner: Encouraging participatory planning processes*. MIT Press.
- Kekeç, E. K. (2010). *Arabuluculuk yoluyla uyuşmazlık çözümünde temel aşamalar ve taktikler* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Salih, A. (2022). *Arabuluculuk kurumunun etkinliği ve idari uyuşmazlıklarda uygulanabilirliği: Bursa örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Susskind, L. ve Cruikshank, J. L. (1987). *Breaking the impasse: Consensual approaches to resolving public disputes*. Basic Books.
- Susskind, L. ve Ozawa, C. (1984). Mediated negotiation in the public sector: The planner as mediator. *Journal of Planning Education and Research*, 4(1), 5–15.